

LIETUVOS TEISĖSAUGOS PAREIGŲNŲ FEDERACIJA

J. Jasinskio g. 9-207, LT-01112 Vilnius
tel. +370 603 32354, el. p. info@ltpf.lt, <http://www.ltpf.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191998645

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2023-04-21 Nr. 4- **74**
Į 2023-04-07 Nr. 1D-1841

El. p.: bendrasisd@vrm.lt
irina.malukiene@vrm.lt
inga.prialgauskiene@vrm.lt

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 22-10549(2) DERINIMO

Lietuvos teisėsaugos pareigūnų federacija (toliau – LTPF) susipažino su Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo projektu Nr. 22-10549(2) ir kartu teikiamais teisės aktų projektais (pagrindinis paketo projektas Nr. 22-10554(2)).

Dėl teisės aktų projektų Nr. 22-10550(2) – Nr. 22-10554(2) ir Nr. 23-5075 LTPF pastabų ir pasiūlymų neturi. Dėl teisės akto projekto Nr. 22-10549(2) (toliau – Projektas) LTPF teikia toliau išdėstytas pastabas, pasiūlymus.

1) Projekto 17 straipsniu siūloma keisti Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) 31 straipsnį. Siūloma iš esmės keisti pareigūno perkėlimo į kitas pareigūno pareigas be jo sutikimo sąlygas, ženkliai bloginant pareigūno teisinę padėtį.

Pirma, siūloma nustatyti, kad pareigūnas, esant tarnybiniam būtinumui, be jo rašytinio sutikimo į kitas pareigūno pareigas gali būti perkeliamas ne ilgesniam negu vienų metų laikotarpiui. Šiuo metu nustatytas ne ilgesnis negu 3 mėnesių laikotarpis. Taigi, siūloma perkėlimo laikotarpį ilginti daugiau kaip tris kartus. Taip pat siūloma nustatyti, kad bendras pareigūno perkėlimo laikotarpis yra 18 mėnesių (tris kartus ilgesnis negu šiuo metu) per 5 tarnybos metus. Šiuo metu nustatytas bendras perkėlimo laikotarpis yra 6 mėnesiai per 3 tarnybos metus.

Antra, siūloma visiškai atsisakyti perkėlimo teritorijoje ribojimo. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad toks siūlymas grindžiamas iš esmės dviem aspektais: 1) įstaigų centralizacija (pateikiamas Valstybės sienos apsaugos tarnybos pavyzdys) ir 2) ekstremalios situacijos (pateikiamas migrantų krizės pavyzdys). LTPF nuomone, įstaigų struktūriniai pokyčiai negali būti priežastimi drastiškai bloginti pareigūnų teisinę padėtį. Jei reformos ir struktūriniai pokyčiai lemia

darbo organizavimo problemas, tai yra reformų ir struktūrinių pokyčių trūkumai, jų neigiamos pasekmės, kurių žala negali būti kompensuojama dar labiau bloginant tarnybos sąlygas pareigūnams. Kartu pastebėtina, kad sąvoka *tarnybinis būtinumas* yra platesnė už sąvoką *ekstremali situacija*. Tai reiškia, kad pareigūnų garantijos bloginamos labiau nei to reikalauja pateikti motyvai.

Trečia, vidaus tarnybos sistemą sudaro trijų ministerijų pavaldume esančios 8 centrinės statutinės įstaigos, Statutas reglamentuoja ne vien Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų teisinę padėtį, todėl kiekvienas kardinalus įstatymo pakeitimas turi būti įvertintas per visų statutinių įstaigų prizmę.

Ketvirta, motyvuojant tuo pačiu krizinių situacijų valdymo argumentu, Projekte yra įtvirtintas naujas institutas – personalo rezervas, kurio formavimui bus reikalingos lėšos (lėšų poreikis ir tai, ar personalo rezervo formavimui bus skirti papildomi valstybės asignavimai, nenurodyta). Projekte yra ne viena nauja nuostata, susijusi su finansais (pavyzdžiui, Projekto 10 straipsnio 2 dalis, 11 straipsnis, 41 straipsnis). Nuostatų, nukreiptų į kursantus, į pareigūnus, savo valia keičiančius pareigas, įgyvendinimui ir galimai personalo rezervo kūrimui bei išlaikymui, lėšos bus naudojamos tarnaujančių pareigūnų darbo užmokesčio fondo sąskaita ir kartu dar siūloma bloginti jų teisinę padėtį, nustatant nepagrįstai ilgus perkėlimo esant tarnybiniam būtinumui be pareigūno rašytinio sutikimo terminus bei visais atvejais atsisakant perkėlimo teritorijoje ribojimo.

LTPF nepritaria siūlomiems Statuto 31 straipsnio pakeitimams ir siūlo Projekto 17 straipsnio 1 ir 2 dalis išdėstyti taip:

17 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 31 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tarnybinio būtinumo atveju pareigūnas be jo rašytinio sutikimo gali būti perkeltas į kitas aukštesnes, lygiavertes arba žemesnes pareigūno pareigas toje pačioje ar kitoje statutinėje įstaigoje (padalinyje), priklausančioje tai pačiai statutinių įstaigų sistemai, ne ilgesniam negu 3 mėnesių laikotarpiui. Bendras pareigūno perkėlimo į kitas **pareigūno** pareigas tarnybinio būtinumo atvejais be jo rašytinio sutikimo laikotarpis per 3 jo tarnybos metus negali būti ilgesnis negu 6 mėnesiai. **Šakos kolektyvinėje sutartyje gali būti sutarta dėl kitos pareigūno perkėlimo į kitas pareigūno pareigas tarnybinio būtinumo atvejais be jo rašytinio sutikimo laikotarpių trukmės.**“

2. Pakeisti 31 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Be rašytinio sutikimo pareigūnai pagal šio straipsnio 1 dalį perkeliama į tos pačios apskrities teritorijoje esančią statutinę įstaigą (padalinį), išskyrus **karo padėties, nepaprastosios padėties ar ekstremaliųjų situacijų atvejais.**“

<...>

2) Statuto 34 straipsnio 17 dalyje nustatyta, kad vertinimo komisija, įvertinusi pareigūno tarnybinę veiklą patenkinamai, pareigūną į pareigas skiriančiam asmeniui siūlo nustatyti pareigūnui 0,5 mažesnį pareiginės algos koeficientą. Vadovaujantis Statuto 32 straipsnio 3 dalies 3 punktu, rotuojamas pareigas užimančio pareigūno veiklą tarnybinės veiklos vertinimo metu įvertinus

patenkinamai, pareigūną galima perkelti į kitas lygiavertes pareigas toje pačioje ar kitoje centrinei statutinei įstaigai pavaldžioje statutinėje įstaigoje ir nustatyti 0,5 mažesnį pareiginės algos koeficientą. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 19 straipsniu siūloma keisti Statuto 32 straipsnį, nustatant, kad rotuojamas pareigas užimančio pareigūno veiklą tarnybinės veiklos vertinimo metu įvertinus patenkinamai, pareigūną galima perkelti į kitas lygiavertes pareigas, kurioms netaikoma rotacija, ir palikti iki perkėlimo nustatytą pareiginės algos koeficientą.

3) Projekto 32 straipsniu siūloma pakeisti Statuto 53 straipsnio 1 dalį, išbraukiant nuostatas dėl bazinio dydžio nustatymo. Pažymėtina, kad šiuo metu nėra priimtas nei vienas teisės aktas, kuris keistų įstatymų, kuriuose reglamentuotas toks pat kaip Statute bazinio dydžio nustatymas, nuostatas. Teisės aktų projektai, kuriuose planuojama reglamentuoti bazinio dydžio nustatymo taisyklės, nėra priimti, juose nekalbama apie galimybę dėl bazinio dydžio susitarti nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje. Atsižvelgiant į pastarųjų metų praktiką ir derybų dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties rezultate didėjusį bazinį dydį, didėjo pareigūnų darbo užmokestis. Kartu pastebėtina, kad derinimui teikiamas antras Projekto variantas, kuriame atsisakyta visų nuostatų, susijusių su darbo užmokesčiu ir socialinių garantijų paketu. Todėl neišku, dėl kokių priežasčių siūloma keisti Statuto 53 straipsnio, reglamentuojančio pareiginę algą, 1 dalį. LTPF siūlo išbraukti Projekto 32 straipsnio 1 dalį, atitinkamą siūlymą teikti su Statuto pakeitimais, kurie apima darbo užmokestį ir socialinių garantijų paketą.

4) Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos darbo kodekso 115 straipsnio 6 dalį, 144 straipsnio 5 dalį, LTPF siūlo keisti Projekto 34 straipsnyje dėstomo Statuto 57 straipsnio 5 dalį ir Projekto 34 straipsnį išdėstyti taip:

34 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„57 straipsnis. Apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą

<...>

5. Pareigūno prašymu už darbo poilsio ar švenčių dienomis laiką ar viršvalandinio darbo laiką gali būti kompensuojama suteikiant pareigūnui mokamą poilsio laiką, kurio trukmė apskaičiuojama darbo poilsio ar švenčių dienomis laiką ar viršvalandinio darbo laiką padauginus iš šio straipsnio 1–4 dalyse nustatyto atitinkamo dydžio **arba pareigūno prašymu darbo poilsio ar švenčių dienomis laikas ar viršvalandinio darbo laikas, padauginti iš šio straipsnio 1–4 dalyse nustatyto atitinkamo dydžio, gali būti pridedami prie kasmetinių atostogų laiko. Šioje dalyje nurodytas mokamas poilsio laikas suteikiamas per tris mėnesius, einančius po mėnesio, už kurį suteikiamas mokamas poilsio laikas, o tais atvejais, kai pareigūnui taikoma suminė darbo laiko apskaita, – iki kito suminės darbo laiko apskaitos laikotarpio pabaigos, jeigu šiais atvejais nebus sutrikdyta statutinės įstaigos veikla. Už šioje dalyje nustatyta tvarka suteiktą mokamą poilsio laiką mokamas pareigūno vidutinis darbo užmokestis. Tais atvejais, kai nebuvo galimybės suteikti pareigūnui mokamo poilsio laiko per šioje dalyje nustatytą laikotarpį, pareigūnui už darbą turi būti apmokama šio straipsnio 1–4 dalyse nustatyta tvarka.**

<...>“

5) LTPF vertinimu, statutinės įstaigos vadovas neturi diskrecijos teisės nuspręsti, aprūpins pareigūną tarnybiniu būtu ar ne, mokės nustatyto dydžio butpinigius ar ne, jeigu pareigūnas atitinka teisės aktų nuostatas šioms socialinėms garantijoms gauti. Lygiai taip pat, kaip statutinė įstaigos vadovas neturi diskrecijos teisės spręsti, ar pareigūnui bus mokamas priedas už laipsnį, stažą, ar bus mokama už viršvalandinį darbą ir pan. LTPF siūlo Projekto 38 straipsnyje dėstomo Statuto 64 straipsnio 1 ir 4 dalyje išbraukti siūlomus įrašyti žodžius „gali būti“.

6) LTPF siūlo patikslinti Projekto 41 straipsnyje dėstomo Statuto 69 straipsnio 4, 8 ir 9 dalį, ir Projekto 41 straipsnį išdėstyti taip:

41 straipsnis. 69 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 69 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„69 straipsnis. Kompensacijos, pašalpos ir kitos išmokos

<...>

4. Pareigūnams, kurie pagal tarnybos pobūdį važinėja keleiviniu ar asmeniniu transportu tarnybos tikslais, kompensuojamos važiavimo išlaidos, išskyrus taksi išlaidas. Pareigūnų važiavimo išlaidų kompensavimo tvarką ir maksimalų važiavimo išlaidų kompensacijos dydį nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Pareigūnui taikomą važiavimo išlaidų kompensacijos dydį nustato pareigūną į pareigas skiriantis asmuo, **suderinę su profesine sąjunga**, ir neviršydamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto maksimalaus važiavimo išlaidų kompensacijos dydžio ir atsižvelgdamas į centrinės statutinės įstaigos vadovo nustatytus kriterijus ir rekomenduojamus šios kompensacijos dydžius, **kurie turi būti suderinti su profesine sąjunga**.

<...>

8. Asmeniui, priimamam į vidaus tarnybą šio statuto 14 ar 15 straipsniuose nustatytais atvejais ir skiriamam į pareigas tam tikroje tarnybos vietovėje, taip pat pareigūnui, šio statuto 28 ir 30 straipsniuose nustatytais atvejais perkeliama į pareigas kitoje tarnybos vietovėje, ir sudariusiems papildomą susitarimą su statutine įstaiga, pagal kurį paskirtasis ar perkeltasis į pareigas įsipareigoja susitarime nustatytą laiką, bet ne mažiau kaip 3 metus, išdirbti susitarime nurodytoje statutinėje įstaigoje ar šios įstaigos padalinyje, gali būti skiriama iki 7 minimaliųjų mėnesinių algų dydžio vienkartinė skatinamoji išmoka. Vienkartinį skatinamųjų išmokų dydžius, skyrimo sąlygas ir tvarką, tarnybos vietas ir atvejus, kai neišdirbus susitarime nustatyto laiko pareigūnai privalo grąžinti skirtą vienkartinę skatinamąją išmoką ar jos dalį proporcingai neištarnautam laikui, **suderinę su profesine sąjunga**, nustato centrinių statutinių įstaigų vadovai. Vienkartinės skatinamosios išmokos mokamos iš centrinei statutinei įstaigai skirtų valstybės biudžeto asignavimų ar kitų teisėtai gautų lėšų.

9. Šakos kolektyvinėje sutartyje gali būti susitarta dėl šiame straipsnyje nurodytų pašalpų, išmokų ar kompensacijų kitokių mokėjimo **dydžių, mokėjimo** sąlygų ir tvarkos.“

7) Projekto 50 straipsniu siūloma papildyti Statutą nauju institutu – personalo rezervu. Aiškinamajame rašte nenurodyta, kiek lėšų reikės kiekvienai centrinei statutinei įstaigai personalo rezervui sukurti ir išlaikyti, iš kokių valstybės asignavimų planuojama patenkinti šį lėšų poreikį. Kaip jau minėta anksčiau, Projekte numatant nuostatas, kurių įgyvendinimui reikės lėšų tų pačių

tarnaujančių pareigūno darbo užmokesčio asignavimų sąskaita, pasigendama atsvaros nuostatoms, kurios blogina tarnaujančių pareigūnų teisinę padėtį.

8) Projekto 51 straipsnyje tikslintina straipsnio dalių numeracija (nėra 6 dalies, dvi 8 dalys) ir atitinkamai tikslintinos šio straipsnio 7-10 dalys, kuriose yra nuoroda į šio straipsnio 6 dalį.

Prašome atsižvelgti į LTPF siūlymus ir atitinkamai patikslinti Projektą.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pirmininkė

Loreta Soščekienė